

ких країн, крім судів, є альтернативні шляхи вирішення таких конфліктів.

Крім цього, зареєстрований проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення захисту прав споживачів фінансових послуг», направлений на створення правового підґрунтя взаємодії фізичних осіб з банками та фінансовими компаніями за європейським зразком.

Проект запроваджує наступні механізми захисту прав споживачів:

– наявність позасудових механізмів розгляду скарг споживачів та способи доступу до них;

– наявність гарантійних фондів чи компенсаційних схем, що застосовуються відповідно до законодавства.

Таким чином, існування широкого переліку способів захисту прав клієнтів банку є надзвичайно важливим чинником для підняття рівня довіри до банківських установ та дієвості їхньої діяльності.

Список використаних джерел

1. Слободян О. Правові засади захисту прав споживачів фінансових послуг / О. Слободян // Юридична Україна. – 2013. – № 11. – С. 43-48.
2. Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення захисту прав споживачів фінансових послуг». Електронний ресурс. – [Режим доступу]: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=54522
3. Проект Закону «Про установа фінансового омбудсмена. Електронний ресурс. – [Режим доступу]: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63512
4. Цивільний кодекс України: Кодекс від 16.01.2003 № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № № 40-44. – Ст. 356.

Ключові слова: захист прав, клієнти банку, фінансові послуги, способи захисту прав, захист прав споживачів.

Науковий керівник: к. ю. н., доцент *Калітенко О. М.*

Мащенко Наталія Русланівна

студентка 3-го курсу факультету підготовки слідчих
Національного університету «Одеська юридична академія»

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЗАВДАНУ МОРАЛЬНУ ШКОДУ

На сьогоднішній день існують проблема щодо захисту прав і свобод, а також законних інтересів людини та суспільства загалом. В багатьох нормативно-правових актах, законах та кодексах записані підстави

відповідальності за завдану шкоду. Питання відшкодування моральної шкоди є досить актуальною. Це пов'язано зі зростанням правової культури та свідомості громадян. В Цивільному Кодексі України діє норма, що регулює дану тему, яка містить багато особливостей. Зважаючи на правову систему до якої відноситься держава та особливостей законодавчої системи, відшкодування моральної шкоди різниться.

Основною метою даного вивчення виступає характеристика моральної шкоди, підстав її виникнення, а також визначення проблем, що стосуються законодавчого закріплення норм, які регулюють відповідальність за завдання моральної шкоди, та пропозиції щодо їх вирішення.

Моральна шкода, є досить новітньою категорією, яку майже ніхто не досліджував протягом багатьох років. Нині зацікавлені в таких дослідженнях такі науковці як В.Д. Петранка, В.Д. Чернадчук, С.І. Шимон.

Моральна шкода – це такі наслідки правопорушення, які мають вартісну форму вираження і можуть полягати у: – фізичному болю та стражданнях; – душевних стражданнях; – приниженні честі, гідності.

Моральна шкода відшкодовується в кожному конкретному випадку за рішенням суду. Судовою практикою визначено вимоги щодо розміру відшкодування моральної шкоди [4, с. 256].

При цьому, якщо ми розуміємо що саме означає моральна шкода, ми можемо зрозуміти підстави виникнення моральної шкоди, відповідальність за завдану шкоду, а також можемо висловити власні пропозиції щодо вдосконалення норм в цивільному праві.

Моральна шкода є досить новітньою категорією в Україні, вона не позбавлена помилок. В Україні право на компенсацію моральної шкоди отримало законодавче закріплення лише у 1993 року, коли Цивільний Кодекс 1963 р. було доповнено статтею 440-1. Тому багато категорій, що використовуються при здійсненні захисту особистих немайнових прав та відшкодування моральної шкоди є новими та недостатньо чітко сформульованими. Існують проблеми із визначенням та співвідношенням термінів «шкода» та «збитки», «компенсація» або «відшкодування моральної шкоди», «немайнова» або «моральна шкода» та інші.

Щодо визначення моральної шкоди, то воно зазначено в ст. 1167 Цивільного Кодексу України 2003 р., в якому докладно описується підстави відповідальності за завдану моральну шкоду.

Незалежно від того хто, і як завдав особі шкоду, він зобов'язаний відповідно до ст. 1167 Цивільного Кодексу України відшкодувати її. Особливістю є те, що моральна шкода відшкодовується лише за наявності доведеної вини особи, яка завдала шкоду [3, с. 43]. Проте особа (фізична або юридична) звільняється від відповідальності по відшкодуванню моральної шкоди, якщо доведе, що остання завдана не з її вини. Тобто, якщо людині завдано моральну шкоду, але вона не може її довести, через недостатність фактів правопорушення, вона не може розраховувати на компенсацію. Наявність вини за завдану

моральну шкоду доводить у заяві потерпілий, в якій він зазначає яку саме моральну шкоду йому завдали, в яких розмірах.

Моральна шкода може полягати в моральних стражданнях, що настали у зв'язку з втратою родичів, неможливістю продовжувати активне суспільне життя.

Відповідно до ст. 1193 Цивільного кодексу України, розмір відшкодування моральної шкоди може бути зменшений судом з урахуванням ступеня вини потерпілого та матеріального становища відповідача (фізичної особи) [1, с. 275].

Так незалежно від вини моральна шкода відшкодовується, якщо шкода завдана каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю фізичної особи внаслідок дії джерела підвищеної небезпеки. Її відшкодування здійснюється за правилами статті 1187 Цивільного Кодексу України. Однак, якщо шкода завдана життю або здоров'ю фізичної особи – володільцям джерел підвищеної небезпеки то моральна шкода відшкодовується залежно від ступеня їхньої вини.

Очевидно, що моральна шкода не може бути розрахована так само, як шкода майнова, так як емоційні та моральні страждання не можуть бути оцінені у грошовій формі.

Потрібно також згадати ключові положення Постанови Пленуму ВСУ від 31 березня 1995 року № 4 Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди [2].

Встановлене Конституцією та законами України право на відшкодування моральної (немайнової) шкоди є важливою гарантією захисту прав і свобод громадян та законних інтересів юридичних осіб.

Виходячи з всього викладеного матеріалу я дійшла висновку про те, що будь яке заподіяння шкоди є протиправним, якщо інше не випливає з закону. Для ефективної реалізації закладених в законодавстві положень про відшкодування моральної шкоди, необхідно розв'язати цілу ланку проблем пов'язаних із доказовою базою, термінологією понять та категорій.

Список використаних джерел

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. – ВВР. – 2003. – № 40-44. – Ст. 356.
2. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 31.03.1995 р. № 4 «Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди».
3. Барабаш О., Сирогенко С. Щодо протиправності дій при заподіянні моральної шкоди // Право України. – 2000. – № 9. – С. 43-45.
4. Цивільне право України: Підручник / Під ред. Є. О. Харитонов, Н. О. Саніахметова. – К.: Істина, 2003. – 776 с.

Ключові слова: моральна шкода, суд, страждання, потерпілий, Цивільний кодекс.

Науковий керівник : к.ю.н., доцент Вороніна Н. В.